

SSI reder ut oreda i Värnamo och i hela landet

Publicerad i Miljömagasinet den 2 september 2005

Torsdagen den 25 augusti hölls ett möte i Värnamo. Orsaken var att det hade blivit ”oreda”.

”Oredan” i Värnamo bestod i att en oberoende konsult och expert i strålningsfrågor, Clas Tegenfeldt, utfört mätningar av strålningsnivån från 3G-antennerna. Två privatpersoner hade ifrågasatt lämpligheten i att 3GIS placerat mobilantennerna på den byggnad som hyser ett daghem. Allt hade fram till dess varit ”frid och fröjd” enligt representanten för mobilföretaget 3s representant: Ångpanneföreningen hade gjort mätning på samma platser och funnit att strålningen var långt under gällande gränsvärden. Men så kom Tegenfeldt och mätte och rapporterade att strålningen var bland de högsta nivåer som han uppmätt i Sverige. Det ledde till att 767 personer skrev på en protest mot antennernas placering. Det är detta som är ”oredan” i Värnamo.

Närhelst det dyker upp ”oreda”, vänder sig industrin till sin pr-firma SSI, Statens Strålskyddsinstitut. Institutet ska enligt det officiella uppdraget skydda allmänheten, dvs varje svensk medborgare, mot skadlig strålning. SSI ska, utåt sett, vara en instans som tidigt ska upptäcka risker med strålning och skydda oss mot dessa. Men det är det officiella uppdraget. Inofficiellt tycks uppdraget i stället vara att skydda industrin och strålningen när det uppstår oreda och oro bland befolkningen.

När oredan uppstår i Värnamo, skriver därför Lars Nordell från 3GIS till Lars Mjönes på SSI – de hade ju träffats nyligen uppe på kontoret hos MTB, mobilbranschens lobbyorganisation – och ber om ”hjälp” att reda ut ”oredan”. Kan Lars Mjönes möjligen kontakta fastighetsbolagets Vd, som nu känner sig så pressad av opinionen mot antennerna på det kommunala fastighetsbolagets byggnad? Javisst. Men Lars Mjönes nöjer sig inte med halvmesyror. Har oredan uppstått på en plats kan den mycket väl uppstå på andra platser. Han anser att det är bäst att vara förutseende. Han skriver därför raskt, tillsammans med kollegan Lena Hyrke, ett brev till samtliga miljö- och byggnadskontor i samtliga kommuner över hela landet. I brevet blir kommunerna informerade om att Tegenfeldts mätprotokoll från Värnamo är ”bristfälligt”.

Sveriges kommuner får i skrivelsen veta att det ”framförallt saknas en tabell som visar hur de uppmätta nivåerna av strålning är i förhållande till gällande riktvärden”. Om man redovisar uppmätta värden i förhållanden till gällande riktvärden är nämligen nivån i Värnamo och de som kan komma att uppmätas på andra platser i Sverige, mycket låg. Det, om något, kan man vara helt säker på. Då blir det frid och fröjd i landet. Lars Mjönes och Lena Hyrke poängterar i sitt skyndsamma cirkulärbrev att man måste jämföra alla mätningar med ”riktvärdet” för att det ska ”vara möjligt för uppdragsgivaren att förstå”. Riktvärdet är i sin tur, enligt Mjönes och Hyrke, ”satt till en nivå som är 50 gånger lägre än den lägsta nivå där forskarna funnit oönskade hälsoeffekter”. Här tar SSI-tjänstemännen i så att det blir hemskt lögnaktigt, men vad görs inte när någon från mobilindustrin ropar på hjälp? Att det är ett riktvärde som endast skyddar mot akuta effekter, och inte mot långtidsexponeringen av strålningen får inte kommunerna veta i skrivelsen. Och inte att mängder av forskare funnit negativa hälsoeffekter vid nivåer som är långt under dessa värden. Exempelvis i den enda studien som finns överhuvudtaget av påverkan av den aktuella 3G-strålningen fann forskarna negativa effekter i form av yrsel, illamående, domningar, andnöd vid en nivå som är tusentals gånger under ”riktvärdet”. Det skulle ju kunna ställa till en förfärlig oreda. Oreda finns det tillräckligt av i andra länder: i Israel börjar oroliga invånare elda upp antenner efter att flera studier visat ökad

cancerrisk för de som bor i närheten. I Frankrike har 42 medborgare dragit mobiloperatören Orange inför domstol på grund av att de upplever de symtom i form av sömnstörningar, huvudvärk och hjärtproblem med mera, vilket forskare och läkare varnar för i en allt stridare ström och som visats i flera studier av människors hälsotillstånd i närhet av antenner. Forskarna är "oseriösa" och studierna "undermåliga" enligt SSI. För att dribbla bort liknande "myter" och "skrämselpropaganda" såg sig SSI för en tid sedan nödgad att själv anlita Ericssons PR-byrå KREAB.

Och skulle du uppleva symtom i form av sömnstörningar, huvudvärk och yrsel, vilket visats i "oseriösa studier" sedan mobilföretagen satt upp en mobilbasstationsantenn i din närhet, vänd dig inte till SSI. SSIs officiella uppdrag är nämligen att "skydda allmänheten mot skadlig strålning". Blir du sjuk av strålningen från en mobilantenn, tillhör du inte allmänheten längre. Då är du elöverkänslig. Och elöverkänslighet finns inte. Räkna inte med att du skulle räknas. För om SSI skulle räkna alla, skulle det ställa till förfärlig oreda....

Mona Nilsson